

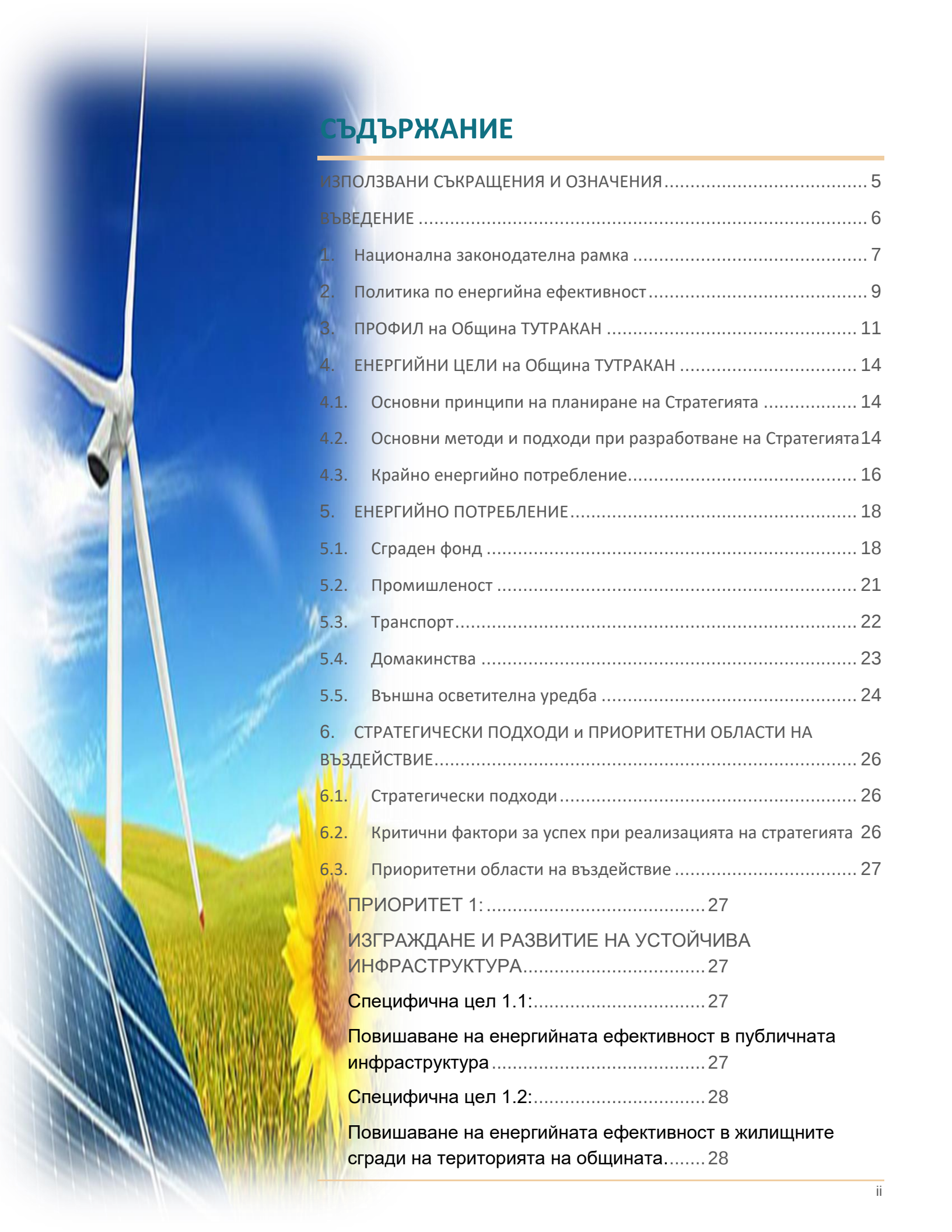

ОБЩИНА ТУТРАКАН

**ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА
УСТОЙЧИВО ЕНЕРГИЙНО РАЗВИТИЕ
2020-2030 година**

2020

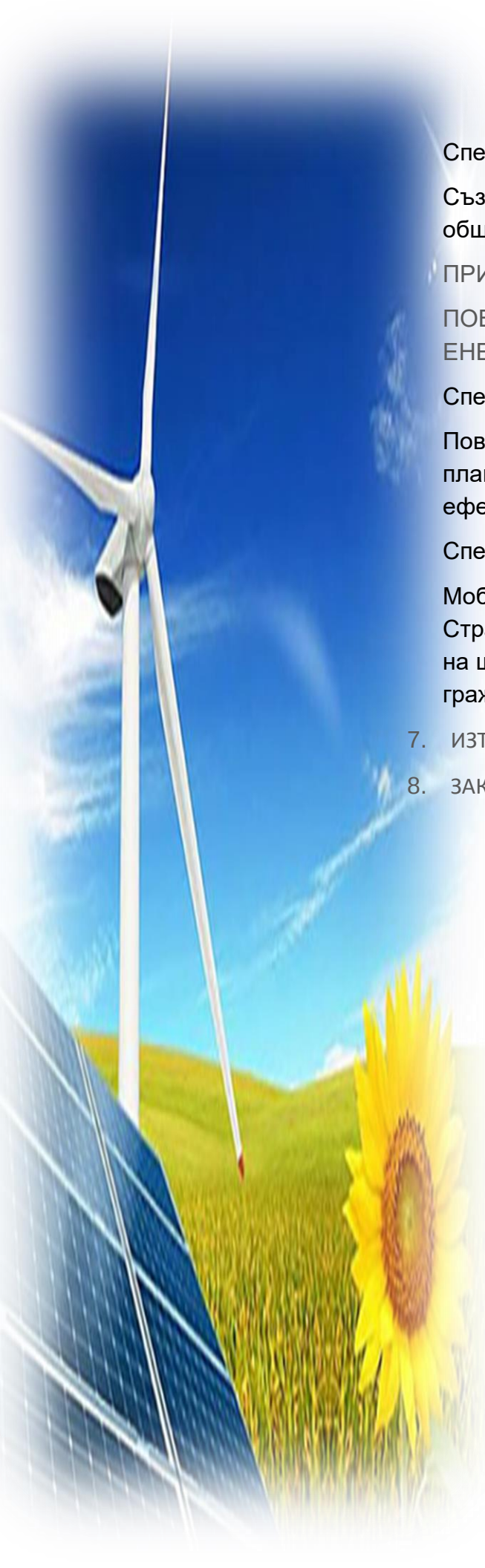

СЪДЪРЖАНИЕ

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ И ОЗНАЧЕНИЯ.....	5
ВЪВЕДЕНИЕ	6
1. Национална законодателна рамка	7
2. Политика по енергийна ефективност	9
3. ПРОФИЛ на Община ТУТРАКАН	11
4. ЕНЕРГИЙНИ ЦЕЛИ на Община ТУТРАКАН	14
4.1. Основни принципи на планиране на Стратегията	14
4.2. Основни методи и подходи при разработване на Стратегията.....	14
4.3. Крайно енергийно потребление.....	16
5. ЕНЕРГИЙНО ПОТРЕБЛЕНИЕ.....	18
5.1. Сграден фонд	18
5.2. Промисленост	21
5.3. Транспорт.....	22
5.4. Домакинства	23
5.5. Външна осветителна уредба	24
6. СТРАТЕГИЧЕСКИ ПОДХОДИ и ПРИОРИТЕТНИ ОБЛАСТИ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ.....	26
6.1. Стратегически подходи	26
6.2. Критични фактори за успех при реализацията на стратегията	26
6.3. Приоритетни области на въздействие	27
ПРИОРИТЕТ 1:.....	27
ИЗГРАЖДАНЕ И РАЗВИТИЕ НА УСТОЙЧИВА ИНФРАСТРУКТУРА.....	27
Специфична цел 1.1:.....	27
Повишаване на енергийната ефективност в публичната инфраструктура	27
Специфична цел 1.2:.....	28
Повишаване на енергийната ефективност в жилищните сгради на територията на общината.....	28

Специфична цел 1.3:.....	29
Подобряване на енергийната ефективност на уличното осветление.....	29
ПРИОРИТЕТ 2:	29
РАЗВИТИЕ НА СИСТЕМИ ЗА УСТОЙЧИВА ГРАДСКА МОБИЛНОСТ	29
Специфична цел 2.1:.....	29
Повишаване на енергийната ефективност на обществения транспорт.	29
Специфична цел 2.2:.....	30
Подкрепа за ефективно управление на трафика	30
Специфична цел 2.3:.....	30
Стимулиране на алтернативни начини на придвижване и нова култура на градска мобилност	30
ПРИОРИТЕТ 3:	31
ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА ВЪЗОБНОВЯЕМИТЕ ЕНЕРГИЙНИ ИЗТОЧНИЦИ.....	31
Специфична цел 3.1:.....	31
Повишаване дела на енергията от ВЕИ, използвана в публичния сектор	31
Специфична цел: 3.2:.....	31
Увеличаване дела на използваната енергия, произведена от ВЕИ в жилищния сектор.....	31
Специфична цел 3.3:.....	32
Насърчаване на бизнес инвестициите за изграждане на ВЕИ инсталации на територията на Община Тутракан	32
ПРИОРИТЕТ 4:	33
ПОДКРЕПА ЗА ПРОМЯНА НА ЕНЕРГИЙНОТО ПОВЕДЕНИЕ	33
Специфична цел 4.1:.....	33
Повишаване на обществената информираност и изграждане на култура за енергийно ефективно поведение в бита и бизнеса.....	33

Специфична цел 4.2:.....	33
Създаване и промотиране на „зелена“ идентичност на община Тутракан	33
ПРИОРИТЕТ 5:	34
ПОВИШАВАНЕ НА МЕСТНИЯ КАПАЦИТЕТ ЗА УСТОЙЧИВО ЕНЕРГИЙНО РАЗВИТИЕ	34
Специфична цел 5.1:.....	34
Повишаване капацитета на общинска администрация за планиране, изпълнение и мониторинг на мерки за енергийна ефективност.....	34
Специфична цел 5.2:.....	35
Мобилизиране на обществена подкрепа за изпълнение на Стратегията за устойчиво енергийно развитие на основата на широко партньорство с бизнеса и организации на гражданското общество	35
7. ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ	36
8. ЗАКЛЮЧЕНИЕ	47

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ И ОЗНАЧЕНИЯ

АУЕР	Агенция за устойчиво енергийно развитие
ВЕИ	Възобновяеми енергийни източници
ВЕЦ	Водоелектрическа централа
ВИ	Възобновяеми източници
ВИЕ	Възобновяеми източници на енергия
ВТЕЦ	Вятърна електрическа централа
ЕЕ	Енергийна ефективност
ЕК	Европейска комисия
ЕС	Европейски съюз
ЕСБ	Енергийна стратегия на България
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗВ	Закон за водите
ЗГ	Закон за горите
ЗЕЕ	Закон за енергийна ефективност
ЗЕ	Закон за енергетиката
ЗЕЕ	Закон за енергийна ефективност
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗРА	Закон за рибарство и аквакултури
ЗУТ	Закон за устройство на територията
ЗЧАВ	Закон за чистотата на атмосферния въздух
КЕВР	Комисия за енергийно и водно регулиране
КПД	Коефициент на полезно действие
МЗХ	Министерство на земеделието и храните
МЕ	Министерство на енергетиката
МИ	Министерство на икономиката
МПС	Моторно превозно средство
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
НПСБНПЕ	Национален план за сгради с близко до нулево потребление на енергия
НДПВЕИ	Национална дългосрочна програма за насърчаване използването на ВЕИ
НПДЕВИ	Национален план за действие за енергията от възобновяеми източници
НСИ	Национален статистически институт
ОП	Оперативна програма
ФЕЕ	Фонд "Енергийна Ефективност и възобновяеми източници"
ФЕЦ	Фотоволтаична електрическа централа
ПЧП	Публично-частно партньорство
kW	Киловат
kW/h	Киловат час
kW/p	Киловат пик
kWh/m ²	киловат час на квадратен метър
kW-Year	Киловата годишно
MW	Мегават
MWh	Мегават час
MWh/Year	Мегават часа годишно
GWh	Гигават час
toe	Тон нефтен еквивалент
l/s	литра в секунда
m/s	метра в секунда

ВЪВЕДЕНИЕ

Програмата за Енергийна ефективност на Община Тутракан и Планът за действие към нея за периода 2020-2030 са изготвени в съответствие с изискванията на Чл.12.(2) от Закона за енергийна ефективност. Времевият хоризонт е десет годишен, като е съобразен с периода на действие на стратегическите документи от по-високо ниво в системата на регионално и национално развитие. Тази програма е първата по рода си, разработвана от община Тутракан. Определени са основните цели, действията и мерките за развитие на общинската политика в областта на енергийната ефективност в контекста на националното законодателство и добрите европейски практики в областта на устойчивото енергийно развитие на местно ниво. Общият стремеж при изпълнението на Програмата за енергийна ефективност е намаляване на енергийната интензивност на брутния вътрешен продукт на територията на Община Тутракан чрез намаляване потреблението на енергийни ресурси от крайните потребители на горива и енергия.

При изготвянето на програмата са използвани всички налични материали, данни и информация, предоставени от общинското ръководство, мрежовия оператор за територията, контролните и общински институции. Програмата е съобразена с Указанията за изготвяне на програми за енергийна ефективност изготвени от АУЕР.

Всички предвидени дейности са съобразени с развитието на района за планиране, особеностите, потенциала на общината и другите действащи общински планове.

Програмата е разработена от експерти на Енергоефект консулт ЕООД - София, съгласно договор с община Тутракан.

1. НАЦИОНАЛНА ЗАКОНОДАТЕЛНА РАМКА

В момента на изготвяне на програмата страната ни се намира в преходен период. Подготвят се значими структурни изменения в Стратегията за развитие на Република България до 2030 година и до 2050 година. Всички изменения трябва да бъдат приети на национално ниво и одобрени до края на 2020 година. Поради това, Програмата е съобразена с актуалната **Законодателната рамка** за енергийна ефективност, която се определя от следните по-важни действащи нормативни документи:

- Енергийна стратегия на Република България до 2020 г.;
- Национален план за действие по енергийна ефективност;
- Национален план за сгради с близко до нулево потребление на енергия 2015 – 2020 г.
- Национална дългосрочна програма за насърчаване на инвестиции за изпълнение на мерки за подобряване на енергийните характеристики на сградите от обществените и частния национален жилищен и търговски сграден фонд 2016-2020 г.
- Дългосрочна стратегия за саниране на националния сграден фонд от жилищни и административни сгради (обществени и частни);
- Национална програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради;
- Национална рамка за политика за развитието на пазара на алтернативни горива в транспортния сектор и за разгръщането на съответната инфраструктура;
- Национален план за действие за енергията от възобновяеми източници;
- Национален план за действие за енергия от горска биомаса 2018 –2027 г.;
- Национална стратегия за адаптация към изменението на климата на Република България и План за действие (проект);
- Интегриран национален план "Енергетика и климат" (проект)
- Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие
- Закон за възобновяемите и алтернативни енергийни източници и биогоривата;
- Закон за водите;
- Закон за рибарство и аквакултурите;
- Закон за горите;
- Закон за биологичното разнообразие;
- Закон за собствеността и ползването на земеделски земи;
- Закон за опазване на околната среда;
- Националната дългосрочна програма за насърчаване на инвестиции за изпълнение на мерки за подобряване на енергийните характеристики на сградите от обществените и частния национален жилищен и търговски сграден фонд;
- Наредба № Е-РД-04-1 / 22.01.2016 г. за обследване за енергийна ефективност, сертифициране и оценка на енергийните спестявания на сгради;

- Наредба № Е-РД-04-2 / 22.01.2016 г. за показателите за разход на енергия и енергийните характеристики на сградите;
- Наредба № 15 за техническите правила и нормативни актове за проектирани, изграждане и експлоатация на обектите и съоръженията за производство, пренос и разпределение на топлинна енергия;
- Наредба №7 от 15.12.2004 г. за енергийна ефективност на сгради, обнародвана в ДВ, бр.5 от 14.01.2005 г., изм. ДВ бр.90 от 2015 г.;
- Решения на КЕВР за преференциалните цени на изкупуване на електроенергия от ВЕИ;
- Наредба № 14 от 15.06.2005 г. за проектиране, изграждане и въвеждане в експлоатация на съоръженията за производство, преобразуване, пренос и разпределение на електрическа енергия (ЗУТ);
- Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми;
- Наредба за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда;
- Наредба № 6 от 24.02.2014 г. за присъединяване на производители и потребители на електрическа енергия към преносната и разпределителната електрически мрежи;
- Наредба № 3 от 31.07.2003 г. за актовете и протоколите по време на строителството;
- Чиста енергия за всички европейци – законодателен пакет.

Съгласно Парижкото споразумение и Директива 2012/27/ЕС са определени следните цели до 2030 година в европейски мащаб:

- За декарбонизация - намаляване на емисиите парникови газове с 40%
- **За енергийна ефективност – увеличаване на енергийните спестявания с 32%,**
- За дял на ВЕИ в брутното енергийно потребление 32.5%

2. ПОЛИТИКА ПО ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ

Енергийната ефективност е всяка мярка или съвкупност от мерки, чрез които се постига ефективно намаляване на разхода на енергия, при запазване степента на комфорт в бита и на работното място в сградния фонд. В индустрията и услугите се цели намаляване на енергоемкостта на единица произведена продукция или услуга, чрез максимално щадящ за околната среда подход.

Енергийната ефективност може да се представи като **измерител на разумното и ефикасно използване на енергията**. В обхвата на дейностите за постигане на по-високи нива на енергийна ефективност се предвижда изпълнението на:

- сертифициране за енергийна ефективност на нови сгради;
- обследване и сертифициране за енергийна ефективност на сгради в експлоатация;
- проверка за енергийна ефективност на отоплителни инсталации с водогрейни котли и на климатични инсталации в сгради;
- управление на енергийната ефективност на общинско ниво;
- подобряване на енергийните характеристики на външно осветление - улично, парково и други;
- намаляване разходите за изкопаеми горива и енергии;
- повишаване сигурността на снабдяването с енергия;
- подобряване на вътрешния микроклимат в сградите;
- намаляване емисиите на вредните вещества и газове.

Енергийната ефективност е предпоставка за устойчиво развитие. Мерките за повишаване на енергийната ефективност са действията, които водят до проверимо, измеримо или оценимо повишаване на енергийната ефективност.

Чрез Програми за енергийна ефективност (ПЕЕ) в Република България се изпълнява политиката по енергийна ефективност (ЕЕ) за постигане на Националната индикативна цел за намаляване на крайното потребление на горива и енергии. Тази цел е заложена в Националния план за действие по енергийна ефективност 2014-2020 г. и е в процес на актуализиране. Една от ключовите цели е да се подпомогне местната власт при осигуряването на подходящо финансиране за изпълнение на отговорностите и за предоставяне на адекватни обществени услуги.

Държавната политика в направление Енергийна ефективност се осъществява въз основа на национални краткосрочни и дългосрочни програми, приети от Министерски съвет в съответствие със Закона за енергийна ефективност (ЗЕЕ) и подзаконовите актове.

Отговорностите на общините в сферата на енергийната ефективност се съдържат в разпоредбите на Чл.12.(2) от Закона за енергийната ефективност, Чл.17. от Закона за местното самоуправление и местна администрация, в Чл.6 от Закона за енергетиката,

в чл.92 от Закона за устройство на територията и в съответствие с изпълнението на регионалните планове за развитие за определен период.

Община Тутракан предприема постоянни действия за подпомагане на неутрализирането (в известна степен) на непрекъснатото повишаване на цените на енергията и горивата. Провеждат се периодични търгове за доставка на първични горива чрез открити търгове по Закона за обществените поръчки, като цената е значим критерий при подбора на доставчиците.

В общинската програма за управление на отпадъците се предвижда подпомагането и реализирането на бизнес проекти за изграждане на съоръжения, осигуряващи прилагането на високотехнологични решения за оптимизиране на производствените процеси и намаляване използването на енергийни ресурси. Значителни усилия са насочени към внедряване на съвременни технологии за влагане на отпадъците като суровина в ново производство и/или други алтернативни приложения, технологии за производство на „зелени продукти“ и др., които могат да бъдат подпомогани от Оперативни програми и други финансови инструменти. Оптимизирането на процесите пряко влияе върху консумацията на енергийни ресурси.

В общинската програма по чл. 10 от ЗЕВИ за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива за периода до 2025 г. са предвидени дейности по оползотворяване на местни енергийни ресурси, като с най-голям потенциал са отпадната биомаса (пелетизиране и газификация) и слънчева енергия. Изпълнението им гарантира не само намаление в крайното енергийно потребление, но и значителни екологични ползи, както и дългосрочна заетост на местното население.

Общинската стратегия за устойчиво енергийно развитие 2020-2030 г цели да потвърди ангажимента на Община Тутракан в изпълнението на националната политика по енергийна ефективност чрез оптимизиране на потреблението на енергия, при осигуряване на нормативните изисквания за микроклимат и условия на живот и работа. Търсена е максимална удовлетвореност на гражданите.

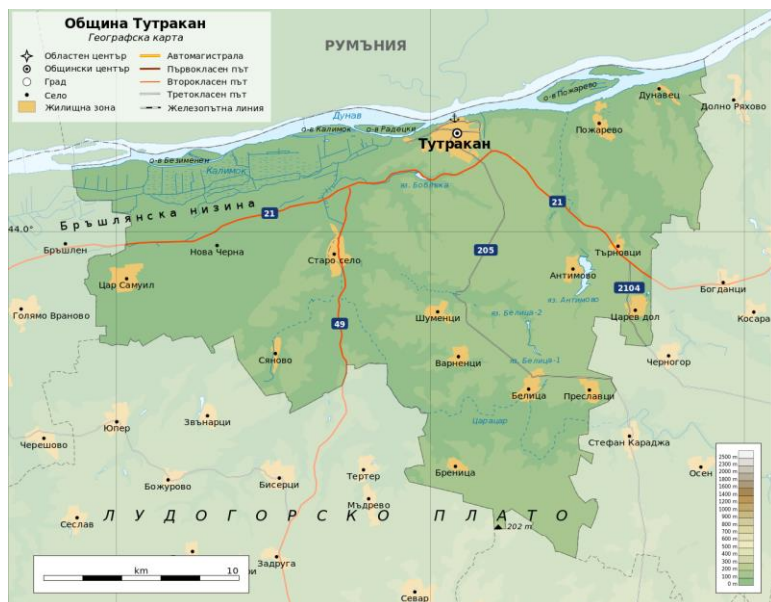
Изпълнението на програмата ще допринесе за:

- Сметчане на последиците от изменението на климата чрез намаляване емисиите на парникови газове по разходно ефективен начин
- Подобряване конкурентоспособността на икономиката на територията на общината и стимулиране на икономическия растеж
- Трайно и значимо решаване на въпросите с осигуряване на сигурна и карбоненуална енергия, с използване на местни ресурси. Това ще доведе до намаляване на зависимостта от внос на енергийни ресурси.

Чрез изпълнение на настоящата програма ще се осигури значителен ресурс, който да се използва за **подобряване на социално-икономическите условия на живот и работа на територията на Община Тутракан**.

3. ПРОФИЛ НА ОБЩИНА ТУТРАКАН

Община Тутракан е разположена в североизточната част на Дунавската равнина. Общината граничи с общините Сливо поле, Завет, Кубрат и Главиница, както и на север с Република Румъния по протежението на река Дунав.

Територията ѝ е 448 кв.км. На изток, на 61 км от град Тутракан, се намира областният град Силистра, а на запад, на същото разстояние, се намира град Русе, областен център на област Русе. Градът отстои на сходно разстояние (74 км) и от град Разград, областен център на област Разград.

Релефът е хълмисто – равнинен. Надморската височина на град Тутракан е 4 м. На речния бряг, а платото

(равната част на града), разположено на 500 м. от реката, достига 120 м.

Община Тутракан е част от област Силистра и съответно от Северния централен район от ниво 2.

Населено място	Население (ГД ГРАО 31.12.2017 г.)	Площ на землището, km ²
Антимово	36	17.397
Белица	557	33.937
Бреница	331	17.212
Варненци	281	21.743
Дунавец	6	17.625
Нова Черна	1867	49.471
Пожарево	76	29.725
Преславци	687	14.434
Старо село	862	64.662
Сяново	42	18.453
Тутракан	10 569	64.444
Търновци	525	16.687
Царев дол	39	11.842
Цар Самуил	1503	41.961
Шуменци	547	28.652
ОБЩО	17928	448.245

Общият брой на населението е 17 928 души (31 декември 2017 г.). Общата площ на община Тутракан от 448 кв.км представлява 15.8% от територията на област Силистра. Общината е съставена от 15 населени места – град Тутракан и 14 села.

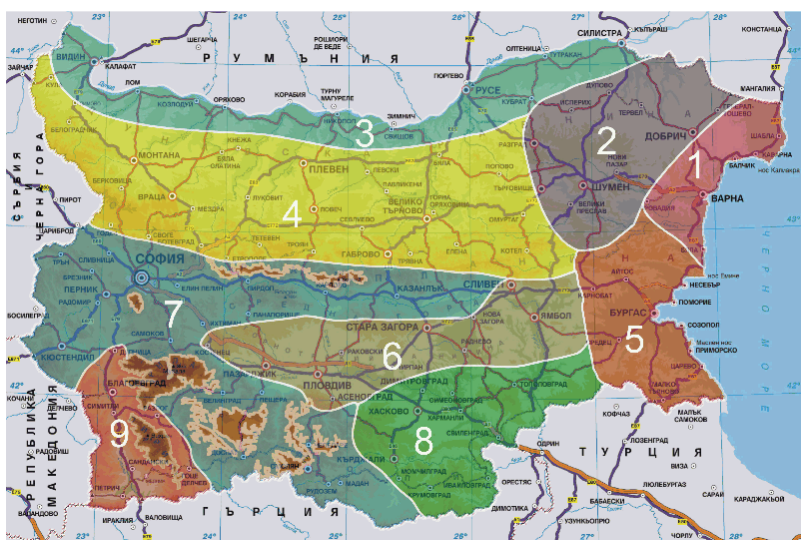
Като важен компонент на географската среда климатът оказва силно влияние върху останалите компоненти на природната среда – води, почви, растителен и животински свят. Има голямо значение за развитие на начина на живот и *икономиката чрез селското стопанство, отделните видове транспорт, строителството и промишлеността.*

Съгласно климатичното райониране на България Тутраканската низина попада в умереноконтиненталната климатична област. Тя е продължение на Средноевропейската умереноконтиненталната климатична зона. Климатът се формира под влияние на различно трансформирани от локалния релеф влажни океански въздушни маси, а през студено полугодие - и от нахлуващи от североизток континентални въздушни маси. Сравнително по-слабо е влиянието на студени арктични въздушни маси, идващи откъм север, и на топли тропични въздушни маси откъм юг. Географското местоположение - непосредствено до река Дунав и климатичните условия, в комбинация с особеностите на релефа, създават предпоставки за развитие на селско стопанство (зърнени култури, слънчоглед, лозя и животновъдство).

В тази климатична област през зимата настъпват силни застудявания, а през лятото - големи горещини. През януари, средномесечната температура е -1.8°C , а през юли, средномесечната температура е 23.7°C . Средната годишна температура е 11.8°C . В тази част на Дунавската равнина се проявява една от най-големите за България средни годишни температурни амплитуди - 25.5° . Снежните бури през зимата и мъглите характерни за крайбрежието на р. Дунав, създават затруднения за транспорта

и съобщенията и битови проблеми.

Съгласно Наредба № Е-РД-04-2 от 22.01.2016г. за показателите за разход на енергия и енергийните характеристики на сградите, Община Тутракан се намира в трета климатична зона, в която се посочват климатични данни необходими при извършване на обследвания за енергийна ефективност.

Крайбрежието на Дунав от Тутракан до Силистра е прорязано от долини, от много падини с маловодни поточета и къси рекички. В такива долини са разположени селата Пожарево, Дунавец, Долно Ряхово и Малък Преславец. На места към брега се спускат полегати склонове, които образуват ниската тераса – Прибрежие. Крайбрежните склонове и долове са обрасли с гори, а ниските и равни тераси са засети с лозя и овощни градини. Добруджанското плато, от своя страна, е равнина, прорязана от множество сухи долини, по които някога са текли пълноводни реки. От тях най-характерно е сухото корито на някогашната голяма и пълноводна река Демир баба. Тя е извираща от Лудогорието и се е вливала в Дунав под с. Старо село. В някои от доловете има извори и по тях текат малки рекички, чиито води се вливат в микроязовирите край гр. Тутракан, с. Антимово, с. Стефан Караджа, с. Сокол, с. Зафирово и с. Коларово. Теренът на Тутракан и неговата околност е богат и плодороден чернозем. Днес от него се получават високи добиви от житните и индустриални култури – пшеница и ечемик, царевица и слънчоглед, боб, захарно цвекло, тютюн, коноп, соя и зеленчуци; от овощарството – гроздето, кайсията, прасковата и ябълката. Разположен амфитеатрално на високия и стръмен десен бряг на р. Дунав, градът е със северно изложение. От брега на реката започват стръмни улици, които водят нагоре към равнината – другата половина на града.

4. ЕНЕРГИЙНИ ЦЕЛИ НА ОБЩИНА ТУТРАКАН

4.1. Основни принципи на планиране на Стратегията

Разработването на Стратегията за устойчиво енергийно развитие (СУЕР) 2020 – 2030г. на Община Тутракан се основава на следните принципи:

- устойчивото енергийно развитие на местно ниво е част от цялостната концепция за устойчиво регионално развитие и концепциите за “по-добри за живот градове” /livable cities/;
- устойчивото енергийно планиране е непрекъснат процес, който изисква ежегодно допълване и актуализиране на данните, периодичен анализ и оценка на напредъка;
- устойчивото енергийно планиране отразява интересите и проблемите на всички социални групи и сектори на икономиката представени в една общност: местни власти, производители и представители на обслужващия сектор, финансови институции, неправителствени организации и др .;
- стратегията за устойчиво енергийно развитие е дългосрочен документ, интегрална част от който са краткосрочни планове за действие, планирани на базата на периодичен анализ на съществуващото състояние, оценка на потребностите и възможностите за реализация;
- успешната реализация на Стратегията за устойчиво енергийно развитие е функция на няколко ключови фактора: дългосрочна политическа отговорност и ангажимент, подкрепа от максимален кръг заинтересовани страни и осигуряване на адекватни финансови ресурси.

4.2. Основни методи и подходи при разработване на Стратегията

В процеса на разработване на Стратегията за устойчиво енергийно развитие на община Тутракан за периода 2020 – 2030г. са използвани следните подходи и инструменти :

- интегрирано планиране на мерките и дейностите в съответствие с ресурсите, традициите и постиженията в Общината, националната и регионалната европейска рамка за развитие;

- балансирано и поетапно използване на ресурсите на база анализ и оценка на текущото състояние;

- идентифициране спецификата на община Тутракан и ориентиране на ресурсите и дейностите за устойчиво енергийно развитие, базирано на знания и иновации.

Разработването на Плана за действие 2020– 2030г. към Стратегията за устойчиво енергийно развитие на община Тутракан се базира на спазването на следните принципи:

- единен методологичен подход при определяне на краткосрочните цели, мерки и планиране на необходимите ресурси;

- интегрираност на процесите на планиране, програмиране, управление и изпълнение на заложените мерки и дейности;

- публичност и прозрачност в процеса на цялостно изпълнение, мониторинг и оценка на постиженията;

- допълняемост на финансирането;

- координация на дейностите;

- съгласуваност на политиките, инструментите и дейностите;

- спазване на законовата и под законовата нормативна уредба на страната и регламентите на ЕС;

- интегриране на мерките, предвидени в План за действие в ежедневието, като част от интелигентното енергийно поведение;

- осигуряване на добро управление по време на изпълнението.

Спазването на тези принципи ще допринесе Стратегията да се превърне:

- в механизъм за приобщаване и използване на възможностите на европейски и национални програми за регионално развитие при наличието на сериозната конкуренция с другите общини на страната;

- в средство за мобилизиране на местните и централни ресурси; за интегриране на множеството проекти и планове на общинско и регионално ниво;

- в инструмент за повишаване на гражданската активност, за динамично развитие на кварталите, селищните места и общностите, за формиране на чувство за солидарност и съпричастност на населението към развитието на Общината.

За да отговори на завишените изисквания към качество и прецизността на Стратегията и Плана за действие, в екипа, разработващ Стратегията са привлечени висококвалифицирани експерти в областта на общинското енергийно планиране и програмиране от Дирекциите *Инфраструктура и опазване на околната среда*, *Общинска собственост и стопански дейности*, *Инвестиционни дейности и европроекти*, *Финанси*, *счетоводство и бюджет*, ръководени от ресорните заместник кметове и главният архитект:

Настоящата Стратегия и План за действие се разработват с активната подкрепа на д-р Димитър Стефанов – Кмет на Община Тутракан.

Партньори при подготовката на Стратегията за устойчиво енергийно развитие 2020-2030г. са и експерти от Компанията за енергийни услуги Енергоефект Консулт ЕООД.

4.3. Крайно енергийно потребление

По данни на НСИ през периода 2001-2017 г. на национално ниво енергийното потребление намалява значително в сектор „Индустрия“ (с 23.4 %). Най-голям ръст отбелязва потреблението в сектор „Транспорт“ - 67.4%, който от 2009 г. измества сектор Индустрия като най-голям потребител на енергия.

В секторите „Домакинствата“ и „Услуги“ КЕП расте със 17.4 % и 55 % съответно. Потреблението на домакинствата е почти изцяло потребление на жилищните сгради, а потреблението на обществените сгради е основната част от потреблението на услугите.

Основният фактор за ръста на енергийното потребление в сектор Домакинства е нарасналия брой и размер на жилищата и повишения топлинен комфорт.

Съобразно спецификата на регионалните особености на Община Тутракан и бъдещото и развитие, са определени главните цели и основните приоритети в Стратегията за устойчиво енергийно развитие 2020-2030. Направена е обстоен анализ и е определено, че за постигането на целта от 32% намаление в крайното енергийното потребление, съобразена с изискванията на Европейския съюз и националните обвързващи цели е необходимо да се изпълнят следните пакети от мерки:

- Обследване и сертифициране на всички сгради на територията на Община Тутракан с разгъната застроена площ над 250m² в тригодишен срок до 2023г.
- Изпълнение на оценените енергоспестяващи мерки в срок до 2028 г.
- Поетапно оценяване ефекта на внедрените енергоспестяващи мерки и получаване на удостоверения за спестявания.

Стратегията за устойчиво енергийно развитие 2020 - 2030г

ОБЩИНА ТУТРАКАН

Цели и приоритети на Стратегията за устойчиво енергийно развитие 2020 - 2030г

5. ЕНЕРГИЙНО ПОТРЕБЛЕНИЕ

Енергийното потребление в Община Тутракан се разглежда в няколко аспекта:

- Сграден фонд
- Промишленост
- Транспорт
- Домакинства
- Улично осветление и външна осветителна уредба

Като краен снабдител на природен газ за територията на Община Тутракан, съгласно решение на ДКЕВР и лицензия за извършване на дейността от 09.01.2012г, е Ситигаз България АД. Към момента няма реализация на заявеното инвестиционно намерение за разширяване на газопреносната мрежа на територията на общината.

Като краен доставчик на електрическа енергия за територията на Община Тутракан е Електроразпределение Север АД /Енерго-Про Варна ЕАД/.

Липсата на развита газопреносна мрежа води до необходимостта от използване на други енергийни източници, предимно фосилни горива – въглища, дърва за горене, нефта и др. Това от една страна значително оскъпява потребяваната енергия, а от друга води до значително замърсяване с вредни емисии и фини прахови частици. Посочените горива се използват повсеместно, както в домакинствата, така и в публичния сграден фонд, услугите, промишлеността и транспорта.

В общинската програма по чл. 10 от ЗЕВИ за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива са заложили краткосрочни и дългосрочни мерки за внедряване на екологосъобразни схеми с използване на възобновяеми източници на енергия, но все още не е реализиран пълният им потенциал.

5.1. Сграден фонд

Сградният фонд в община Тутракан е разнообразен и разделен по целеви групи, определени по функции и предназначение за по-лесното и бързо оценяване на енергийното потребление във всяка от групите.

Общинският сграден фонд на територията на общината е изключително остарял, амортизиран, което предопределя високите разходи за поддръжка и експлоатация.

№	Сгради с РЗП > 250 м ²	Населено място	Собственост	Въведена в експлоатация	РЗП м ²	Гориво за отопление	Обследане за ЕЕ: да/не
1	Кметство	гр. Тутракан	публична	1951	1820	пелети	да
2	Общински съвет	гр. Тутракан	частна	1929	436	ел. енергия	не
3	Дом за детско творчество	гр. Тутракан	публична	1967	949	пелети	да
4	Обреден дом	гр. Тутракан	публична	реконструкция 1985	618	ел. енергия	не
5	Исторически музей	гр. Тутракан	публична	реконструкция 1995	905	ел. енергия и дърва	не
6	Училище "Хр. Ботев"	гр. Тутракан	публична	1963	3983	нафта	да
7	Ц.Д.Г. "Полет"	гр. Тутракан	публична	1979	1867	нафта	да
8	Училище "Йордан Йовков"	гр. Тутракан	публична	1977	6968	нафта	да
9	физкултурен салон	гр. Тутракан	публична	1977	647	нафта	да
10	Административна сграда	гр. Тутракан	публична	1972	958	пелети	да
11	Ц.Д.Г. "Патиланчо"	гр. Тутракан	публична	1974	766	пелети	да
12	Ц.Д.Г. "Славянка"	гр. Тутракан	публична	1989	1750	нафта	да
13	Дом за стари хора	гр. Тутракан	публична	1977/2001	1690	нафта	не
14	Читалище	гр. Тутракан	частна	1960	3000	нафта, ел. енергия	да
15	Сграда/ идентификатор №73496.501.2318.4	гр. Тутракан	частна	1960	2700	пелети	да
16	Сграда/ идентификатор №73496.501.2318.5	гр. Тутракан	частна	2011	1350	пелети	да
17	Център за настаняване от семеен тип	гр. Тутракан	публична	2018	541	пелети	нова сграда
18	Промислена сграда/идентификатор №73496.500.4041	гр. Тутракан	частна	1972	1347	дърва	не
19	Сграда Кметство	с. Антимово	публична	1959	480	дърва	не
20	Сграда Кметство	с. Белица	публична	1967	484	дърва	не

Общинска стратегия за устойчиво енергийно развитие 2020-2030 година

№	Сгради с РЗП > 250 m ²	Населено място	Собственост	Въведена в експлоатация	РЗП m ²	Гориво за отопление	Обследане за ЕЕ: да/не
21	Спортна зала	с. Белица	публична	1981	870	не се отоплява	не
22	НЧ "Христо Ботев"	с. Белица	частна	1963	756	дърва	не
23	Комбинирана сграда	с. Варненци	публична	1982	326	дърва	не
24	Сграда Кметство	с. Варненци	публична	1972/1974	348	дърва	не
25	Сграда Кметство	с. Нова Черна	публична	1963	256	дърва	не
26	Целодневна детска градина	с. Нова Черна	публична	1980	744	не се отоплява	не
27	Читалище	с. Нова Черна	частна	1972	3330	дърва	не
28	Училище	с. Нова Черна	публична	1959-1982	2946	дърва	не
29	Спортна зала	с. Нова Черна	публична	1972-1982	764	не се отоплява	не
30	Сграда Кметство	с. Преславци	публична	1990	643	дърва	не
31	Читалище	с. Преславци	публична	1941	505	дърва	не
32	Бивш здравен дом	с. Старо село	частна	1993	900	дърва	не
33	Читалище	с. Старо село	частна	1960	756	дърва и ел. енергия	да
34	Сграда Кметство	с. Старо Село	публична	1972	1430	дърва	не
35	Детска градина	с. Цар Самуил	публична	1964-1965	285	дърва	не
36	Училище	с. Цар Самуил	публична	2002	2096	нафта	не
37	Читалище	с. Цар Самуил	частна	1954	870	дърва	не
38	Сграда Кметство и читалище	с. Царев дол	публична	1920/1941	684	дърва	не
39	Читалище	с. Пожарево	публична	1962	340	дърва	не
40	Сграда Кметство	с. Шуменци	публична	1976	602	дърва	не
41	Административна сграда/ идентификатор №73496.500.40.1	гр. Тутракан	частна	1960	848	не се отоплява	да

Все още е много нисък процента на прилагане на източници на възобновяема енергия, което се дължи и на слабата информираност на населението за ползите от използването им и възможностите за привличане на външно финансиране.

Ръководството на Община Тутракан полага постоянни усилия да подобри състоянието на сградния фонд и използва всяка възможност за привличане на инвестиции чрез кандидатстване за финансиране към структурните и регионални фондове. През периода 2016 – 2019 г. са изпълнени 14 броя Обследвания за енергийна ефективност и сертифициране на общински сгради. Само за последните две години са напълно енергийно обновени 8 общински сгради Административна сграда на Община Тутракан, ОЦИД, ЦДГ Патиланчо и Архива крепостта с обща разгъната застроена площ 4570 кв.м. Общите осигурени инвестиции по ОПРР 2014-2020 надхвърлят 1 363 260 лв. Постигнатите спестявания на горива е енергии са близо 500MWh/годишно и спестените въглеродни емисии са над 350 тона/годишно.

5.2. Промисленост

Основният ресурс, с който разполага общината е богатият и плодороден чернозем. Възможностите за отглеждане на житни и индустриални култури – пшеница и ечемик, царевица и слънчоглед, боб, захарно цвекло, тютюн, коноп, соя и зеленчуци; от овощарството – гроздето, кайсията, прасковата и ябълката определят и развитието на икономиката чрез селското стопанство. Преобладаващите предприятия са в сферата на преработвателната промишленост и услугите. Добре развито е производството на хляб и хлебни изделия, производството на млечни и месни продукти, животновъдството, зърнопроизводството, дървопреработването и др. В сферата на услугите са добре развити шивашкото производство, строителството и ремонтите, товарни автомобилни превози и др. Характерът на предприятията е основно микро, малки и средни предприятия, като работещите в тях са основно до 50-70 човека. Добре развит е риболова, определен от близостта на Общината до Река Дунав. Там е и най-големият брой заети.

Промислеността в Община Тутракан се характеризира с ниска енергийна интензивност, като преобладаващите енергийните разходи са не толкова производствени, колкото за осигуряване на отоплението и охлаждането на производствените обекти и офиси.

Водещата роля на общината е в създаването на подходяща среда за енергоспестяване, в даването на личен пример и осигуряване на съдействие при достъпа до средства за финансиране на мерки за енергийна ефективност и внедряване на системи с източници на възобновяема енергия.

5.3. Транспорт

През Община Тутракан преминават частично 4 пътя от Републиканската пътна мрежа на България с обща дължина 624 km:

- участък от 32.1 km от Републикански път II-21 (от km 34.3 до km 66.4);
- последният участък от 10.2 km от Републикански път II-49 (от km 89.1 до km 99.3);
- последният участък от 16.2 km от Републикански път III-205 (от km 63.6 до km 79.8);
- началният участък от 3.9 km от Републикански път III-2104 (от km 0 до km 3.9)

Местоположението на Общината, равната отдалеченост от двата области града – Русе и Силистра, както и липсата на преминаващ в близост първокласен път, определя развитието на транспортните услуги свързаните с тях транспортни услуги. Според националната концепция за пространствено развитие до 2025 г, Община Тутракан е разглеждана като център с възможности за използване на специфични местни ресурси и традиции. Очакването е да се развива успешно като центрове със значение за група общини и играе роля в укрепване развитието на периферните райони. Така отреденото и място не позволява мащабно използване на структурните фондове за развитие на значими транспортни схеми. Това определя и енергийните разходи за транспорт като значими с местно значение – обслужване на собствените транспортни средства, осигуряващи движението на стоки и услуги от предприятията и от населените места към други населени места и обратно.

Основните горива са бензин и дизелово гориво, като транспортният парк е разнообразен. Не правят изключение и превозните средства, собственост на общината, който е разнообразен – леки, лекотоварни и товарни автомобили с година на въвеждане в експлоатация варираща от 1989 до 2009 г.

Следва да се отбележи, че общинското ръководство полага значителни усилия за подобряване на автомобилния парк, като в експлоатация е въведен един **електрически автомобил Nissan Leaf**.

Средните годишни разходи за периода 2017 – 2019 г. са:

- бензин – 2300 л.
- дизелово гориво – 14 300 л.

Следва да се отбележи, че благодарение на добрата дисциплина и въведените мерки за намаляване на необоснованите разходи, количествата горива през 2019г. са намалели с близо 15% спрямо 2018г.

5.4. Домакинства

Сградният фонд, който включва частните сгради на домакинствата в община Тутракан е разнообразен – еднофамилни къщи, малки кооперации и многофамилни жилищни блокове. Строителните характеристики и състоянието на сградите не се различава от състоянието на общинските сгради. Преобладаващата част от сградите отговарят на стари норми, изградени по стари строителни технологии и не отговарят на съвременните норми за енергийна ефективност. Това предопределя необходимостта от прилагане на съвременни методи за подобряване на енергийната ефективност, вкл. използването на източници на възобновяема енергия.

Изпълняват се частични енергоспестяващи мерки върху сгради от битовия сектор, определени от желанието и възможностите на собствениците, но те са крайно недостатъчни. Най-висок дял в енергийното потребление на битовия сектор има електроенергията като общата тенденция е на намаляване на потреблението за сметка на осигуряване на нормативните изисквания за комфорт на обитаване. Над 75% от целия жилищен фонд се състои от сгради с ниска енергоефективност, остарели, амортизирани, без изолации, със стара дървена дограма. Предприеманите ремонти са частични и не включват прилагане на мерки за енергийна ефективност, което води до цялостен неблагоприятен енергиен баланс в домакинствата. Над 50% от тях използват неефективни стари електрически уреди, а не енергоефективни. Основната причина е в ниската покупателна способност, особено на населението от третата възраст. Голяма част от хората не са информирани за етикирането на стоките и параметрите им по отношение на икономичност на ел. енергия.

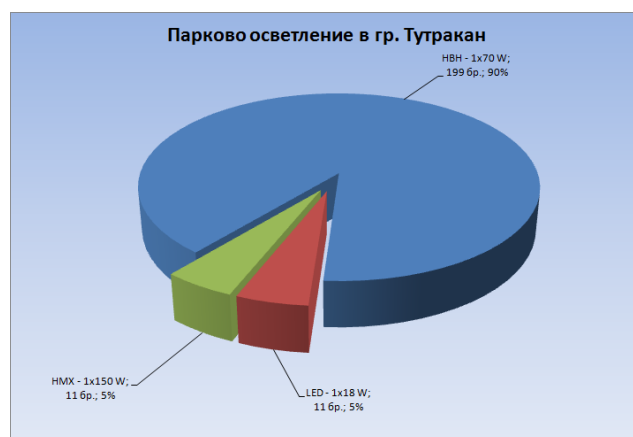
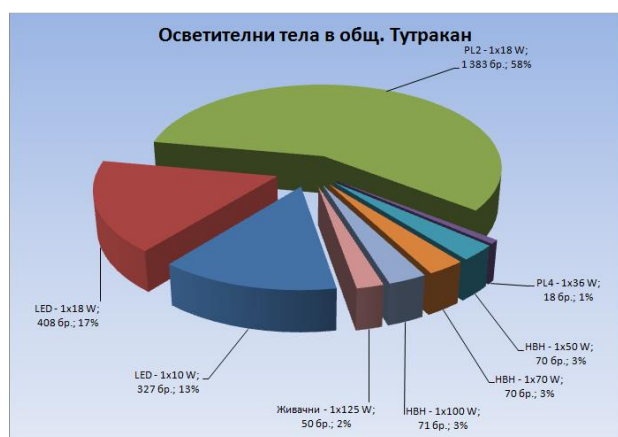
През последните години Общината създава благоприятни условия за привличане на финансов ресурс по оперативните програми и управлява успешно процеса по реализация на мерки за повишаване на енергийната ефективност в частните многофамилни сгради. Осъществява координацията и следи за правомерното разходване на средствата чрез задължително обследване за енергийна ефективност, сертифициране и паспортизация на тези сгради, избор на изпълнители и осъществяване на строителен и инвеститорски контрол.

В периода 2016-2019 са изпълнени цялостно проекти за енергийно обновяване на 4 броя многофамилни жилищни сгради блок Чайка 1, блок Чайка 2, блок Възход 3 и блок Възход 4 с обща разгъната застроена площ 8960 кв.м. Общите осигурени инвестиции по ОПРР 2014-2020 надхвърлят 1 446 590 лв. Постигнатите спестявания на горива и енергии са близо 680MWh/годишно и спестените въглеродни емисии са над 470 тона/годишно.

5.5. Външна осветителна уредба

Системата за улично осветление на територията на община Тутракан представлява съвкупност от хранващи източници, разпределителна електрическа мрежа, стълбови линии, арматура и разнообразни осветителни тела. От страна на общината, през последните години, по системата за улично осветление са извършвани основно възстановителни дейности и подмяна на осветителите, смяна на дефектирали лампи и на прекъснати проводници. Подмяната на уличните лампи е на база експертно решение и е изпълнявано от служителите на Общинско предприятие "Благоустройство, комунално стопанство и озеленяване" (ОП "БКС"). Смяната е осъществяване без да е изготвян проект и/или светлотехнически изчисления.

Съществуващото улично осветление (УО) във всички населени места в общината е главно със стоманобетонни стълбове. Разстоянието между отделните стълбове, с изключение на централната част на гр. Тутракан, е средно 35m. Разположени са едностранно. Осветителните тела са чрез рогатки. На много места, въпреки че стълбовете са с двойна рогатка, е монтиран само по един осветител. Част от осветителните тела са с липсващи или повредени разсейватели. Съществуват участъци в които уличното осветление е монтирано така, че съществуващата въздушна мрежа на електроразпределителното дружество и мрежите на телекомуникационните компании или на различните местни доставчици на интернет затрудняват тяхното обслужване и създават необходимост от допълнителни разходи по поддръжката. Състоянието на осветителната мрежа е в невъзможност да осигури нормативната осветеност на улиците, съгласно действащите стандарти.

Осветителните тела са ниско ефективни, с висок разход на енергия. Преобладават луминесцентни лампи, които не покриват нормите за осветление, както и натриеви лампи високо налягане и дори живачни лампи. Много малко са модерните осветители от ново поколение, основани на LED технологиите.

Годишните разходи за поддръжка на осветителната система са значителни.

Основен приоритет на Общинското ръководство е обновяването и модернизирането на Уличното осветление. Изпълнено е обследване за енергийна ефективност, както на цялата община Тутракан със всички населени места, така и само за град Тутракан. Към настоящият момент е осигурено кандидатстване по Проект „Подобряване на енергийната ефективност в сградите, индустрията и общините“, финансиран от Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство.

Предложените мерки за подобряване на енергийната ефективност на системата за изкуствено външно осветление в населеното място ще осигурят постигането на нормативните класове на осветление. Използването на най-модерни технологии – светодиодни осветители от висок клас и система за използване на енергия от възобновяем източник, ще гарантират значителни икономии на енергия и ще повишат качеството на живот в общината.

Общите инвестиционни разходи по проекта възлизат на 464 292.00 лв. с ДДС с включени всички дейности по комплексната доставка и монтаж на съоръженията.

Очакваната годишно спестена ел. енергия е 479.4 MWh, като средното намаление на емисии CO₂ е 565.7 ton годишно.

Предвидените инвестиции по енергетичните съоръжения се очаква да се възвърнат, само от реализираните енергийни спестявания, за по-малко от пет години.

6. СТРАТЕГИЧЕСКИ ПОДХОДИ И ПРИОРИТЕТНИ ОБЛАСТИ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ

6.1. Стратегически подходи

При изпълнението на Стратегията за устойчиво енергийно развитие (СУЕР) 2020 – 2030г. на Община Тутракан ще следва следните **стратегически подходи**:

- Подобряване на институционалния капацитет – амбициите на Община Тутракан са да се превърне в община - модел, прилагаща принципите на устойчивото енергийно развитие.
- Насърчаване използването на добри практики и иновационни технологии – Усилията на Общината са насочени към планиране и инвестиране в нови нисковъглеродни технологии в публичната инфраструктура.
- Подкрепа и насърчаване на зелени частни инвестиции – Община Тутракан насърчава новосъздадените и съществуващи предприятия, както и обществеността на Тутракан да инвестират в енергийно ефективно поведение и производства.

6.2. Критични фактори за успех при реализацията на стратегията

При изпълнението на Стратегията за устойчиво енергийно развитие (СУЕР) 2020 – 2030г. на Община Тутракан ще следва следните **стратегически подходи**:

- **Ефективно разпределение на ключовия персонал и основните финансови ресурси за изпълнението на стратегията за устойчиво енергийно развитие** - въвеждане на организационни промени и обособяване на структурни звена за управление на енергията и климата, инициране на програма за развитие на персонала и разработване на общ набор от ценности и основни цели, своевременно стартиране на първите оперативни дейности, включително провеждане на кампании за представяне на предизвикателства, приоритети и планирани дейности пред гражданите и бизнеса, стартиране на първите проекти за инвестиции в инфраструктура и обществени сгради в новия програмен период 2020 – 2024 г.
- **Разработване на подробни планове за инвестиции в енергийна ефективност: реновиране на общинския сграден фонд, подобряване на енергийната ефективност в частния жилищен фонд, инвестиции в централизирани системи за отопление и др.** - Специално внимание следва да се обърне на дългосрочните

възможности за финансиране и необходимостта от създаване на експерти по финансов инженеринг.

- **Стартиране на диалог с потенциални предприемачи** - търсене на конкретни възможности за разработване и изпълнение на мащабни инвестиционни проекти в областта на енергийната ефективност и възобновяемите енергийни източници, както и подготовка на необходимите гъвкави регулаторни механизми за насърчаване на частните инвестиции.
- **Идентифициране и преодоляване на критичните пречки в законодателството за ЕЕ и ВЕИ** и планиране на инициативи за по отношение на националните власти за преодоляването им.
- **Наблюдение на напредъка отблизо** - планиране и стартиране на нови дейности и инициативи, когато старите са завършени.

6.3. Приоритетни области на въздействие

ПРИОРИТЕТ 1:

ИЗГРАЖДАНЕ И РАЗВИТИЕ НА УСТОЙЧИВА ИНФРАСТРУКТУРА

Специфична цел 1.1:

Повишаване на енергийната ефективност в публичната инфраструктура

Мерки:

- Реконструкция и обновяване на съществуващата общинска социална, културна, образователна и административна инфраструктура и въвеждане на енергоспестяващи мерки, вкл. за постигане на сгради с близко до нулево потребление;
- Въвеждане и утвърждаване на система от стандарти за енергийна ефективност при строежа на нови сгради – общинска собственост;
- Подобряване на системите за контрол и мониторинг на потреблението на енергия от сградния фонд – общинска собственост.

Очаквани резултати:

- Подобряване комфорта на обитаване в обществените сгради и постигане на нормативно определените параметри на средата за отопление и осветление;
- Оптимизиране на бюджетните разходи в резултат на постигнатите икономии на енергия от изпълнените енергоефективни мерки, спрямо нормативно определените за предходни периоди;

- Удължен експлоатационен срок на публичната инфраструктура и на техните инсталации и съоръжения;
- Намаляване въглеродните емисии от публичната инфраструктура.

Специфична цел 1.2:

Повишаване на енергийната ефективност в жилищните сгради на територията на общината.

Мерки:

- Извършване на обследвания за енергийна ефективност на жилищните сгради на територията на Община Тутракан;
- Въвеждане на мерки за енергийна ефективност в жилищните сгради на територията на общината с приоритет на многофамилните жилищни сгради;
- Разработване и реализация на консултативни и информационни механизми за популяризиране на енергийно ефективни мерки в жилищния сектор;
- Разработване и прилагане на местни финансови механизми в подкрепа на въвеждане на мерки за енергийна ефективност в жилищния сектор;
- Въвеждане на стандарти за енергийно ефективно управление на социалните жилища в община Тутракан;
- Разработване и осъществяване на общинска програма за стимулиране създаването на жилищни асоциации и други приложими форми на сътрудничество, с оглед на улесняване на финансирането и изпълняването на проекти за енергийна ефективност и използване на ВЕИ в многофамилни сгради;
- Въвеждане на ефективни системи за мониторинг на резултатите от реализираните мерки за енергийна ефективност в жилищните сгради.

Очаквани резултати:

- Намаляване на годишните финансови разходи за енергия на домакинствата;
- Подобрен комфорт на обитаване в обновените сгради;
- Удължен живот на изброените сгради и на техните инсталации и съоръжения;
- Подобрена градска среда и цялостна визия на Община Тутракан;
- Намаляване на въглеродните емисии, генерирани от частния жилищен фонд.

Специфична цел 1.3:

Подобряване на енергийната ефективност на уличното осветление

Мерки:

- изготвяне и поддържане на база електроенергийни и светлотехнически данни за системата на улично осветление в Община Тутракан;
- ремонт на съществуващото и изграждане на ново улично осветление, въвеждане на мерки за енергийна ефективност;
- поетапно изграждане на автономно енергоспестяващо улично осветление в проблемни жилищни райони;
- въвеждане на системи за ефективно управление на уличното осветление;
- разработване на ефективни системи за поддържане и експлоатация на уличното осветление, включително и с участието на граждани.

Очаквани резултати:

- Подобряване на качеството и ефективността на уличното осветление и привеждането му в съответствие с хигиенните норми;
- Намаляване на бюджетните разходи за улично осветление;
- Подобряване безопасността и физическите характеристики на градската среда;
- Редуциране на въглеродните емисии, генерирани от уличното осветление.

ПРИОРИТЕТ 2:

РАЗВИТИЕ НА СИСТЕМИ ЗА УСТОЙЧИВА ГРАДСКА МОБИЛНОСТ

Специфична цел 2.1:

Повишаване на енергийната ефективност на обществения транспорт.

Мерки:

- Обновяване на автобусния парк на обществения транспорт;
- Оптимизиране на мрежата на обществения транспорт;
- Въвеждане на система за мониторинг и контрол на обществения транспорт;
- Въвеждане на нови технологии, щадящи околната среда в системата на обществения транспорт, вкл. споделен транспорт;

- Разработване и въвеждане на системи за транспорт, основан на търсенето.

Очаквани резултати:

- Подобряване качеството на транспортното обслужване в общината;
- Намаляване на средната продължителност на обществените пътувания в рамките на общината;
- Подобро качество на атмосферния въздух;
- Намаляване на разходите за енергия в областта на транспорта.

Специфична цел 2.2.:

Подкрепа за ефективно управление на трафика

Мерки:

- Разработване и прилагане на иновативни решения за товарния транспорт в градски условия;
- Разработване и въвеждане на система от стимули за закупуване и използване на екологично чисти транспортни технологии.

Очаквани резултати:

- подобряване условията за безопасно придвижване в градска среда;
- намаляване на броя на пътно - транспортни произшествия;
- подобро качество на атмосферния въздух;
- намаляване броя на пътуванията с лични превозни средства.

Специфична цел 2.3.:

Стимулиране на алтернативни начини на придвижване и нова култура на градска мобилност

Мерки:

- въвеждане на система за отдаване на велосипеди под наем;
- обособяване и изграждане на пешеходни маршрути и зони за отдих;
- планиране и провеждане на обществени кампании за промоция на алтернативни начини на придвижване.

Очаквани резултати:

- създадени условия и подходяща инфраструктура за устойчиви модели на придвижване;
- създадени условия за безконфликтно придвижване на автомобилисти, велосипедисти и пешеходци;
- подобро качество на атмосферния въздух в резултат от промяна в начина на придвижване.

ПРИОРИТЕТ 3:

ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА ВЪЗОБНОВЯЕМИТЕ ЕНЕРГИЙНИ ИЗТОЧНИЦИ

Специфична цел 3.1.:

Повишаване дела на енергията от ВЕИ, използвана в публичния сектор

Мерки:

- Инсталиране на системи използващи възобновяеми енергийни източници в сгради - общинска собственост (соларни, фотоволтаични инсталации, термопомпи, биомаса);
- Разработване и прилагане на мерки за въвеждане на хибридно улично осветление;

Очаквани резултати:

- подобрени енергийни характеристики на общинския сграден фонд и подобрен топлинен комфорт за работещи и посетители;
- подобряване качеството на услугите, предоставяни от община Тутракан;
- намаляване разходите за енергия за отопление и осветление в публичния сектор;
- намаляване на въглеродните емисии генерирани в публичния сектор.

Специфична цел: 3.2.:

Увеличаване дела на използваната енергия, произведена от ВЕИ в жилищния сектор

Мерки:

- Провеждане на информационни кампании за популяризиране използването на възобновяеми енергийни източници в частни жилищни сгради - природен газ, биомаса, енергия от слънцето - слънчеви колектори и фотоволтаици;

- Създаване на консултативен механизъм за техническа помощ на домакинства за изграждане на малки фотоволтаични централи и монтиране на соларни панели върху покривите на многофамилни сгради.

Очаквани резултати:

- създадена подходяща информационна среда за стимулиране на инвестиции във ВЕИ;
- намаляване разходите за енергия на домакинствата и редуциране на въглеродните емисии, в резултат на въведени системи ВЕИ в жилищните сгради.

Специфична цел 3.3.:

Насърчаване на бизнес инвестициите за изграждане на ВЕИ инсталации на територията на Община Тутракан

Мерки:

- Инсталиране на фотоволтаични централи и слънчеви системи върху големи покривни и сградни площи на производствените предприятия, складове, търговски и офис сгради;
- Използване на възможностите за производство на енергия от преработка на отпадъци и утайки от пречиствателни станции;
- Инсталиране на малки вятърни централи за промишлени нужди;
- Използване на високоефективни уреди за отопление на биомаса в малки и средни предприятия;
- Изграждане на партньорства за разработване и прилагане на система от услуги за консултиране на малки и средни предприятия за въвеждане на ВЕИ;
- Административно стимулиране на промишлеността и бизнеса за използване на ВЕИ - данъчни преференции, специализирано административно обслужване;
- Разработване на механизми за публично - частно партньорство за изграждане на ВЕИ инсталации на територията на Община Тутракан;
- Създаване на енергийна информационна база за инсталираните ВЕИ.

Очаквани резултати:

- създадена подходяща информационна и подкрепяща среда за стимулиране на инвестиции в зелена икономика на местно ниво;
- увеличен дял на бизнес инвестициите в технологии за изграждане на ВЕИ.
- повишаване дела на използваната енергия, произведена от ВЕИ, използвана в промишления сектор

ПРИОРИТЕТ 4:

ПОДКРЕПА ЗА ПРОМЯНА НА ЕНЕРГИЙНОТО ПОВЕДЕНИЕ

Специфична цел 4.1:

Повишаване на обществената информираност и изграждане на култура за енергийно ефективно поведение в бита и бизнеса

Мерки:

- Организиране и провеждане на информационни кампании, основани на принципа на социалния маркетинг;
- Изграждане на партньорства с местни и регионални структури на гражданското общество, медиите и бизнеса за провеждане на съвместни инициативи за популяризиране на мерки за енергийна ефективност в бита;
- Разработване и въвеждане на програми за обучение в училищна и извънучилищна среда;
- Разработване и прилагане на ефективни информационни модели за популяризиране на европейското, национално и местно законодателство в областта на енергийната ефективност;
- Насърчаване на зелените инвестиции и подкрепа за внедряване на енергийно ефективни практики и иновационни технологии в бизнеса;
- Изграждане на партньорства за разработване и прилагане на система от услуги за консултиране на малки и средни предприятия;
- Административно стимулиране на промишлеността и бизнеса за внедряване на иновации и енергоефективни технологии.

Очаквани резултати:

- повишено ниво на информираност и изградена положителна нагласа сред обществеността и бизнеса за енергийно ефективно поведение;
- изградена култура за прилагане на мерки за енергийна ефективност в бита и промишлеността;
- намаляване потреблението на енергия.

Специфична цел 4.2:

Създаване и промотиране на „зелена” идентичност на община Тутракан

Мерки:

- Разработване и внедряване на правила за енергийно ефективно поведение на служителите в общинска администрация и други общински структури;

- Разработване и внедряване на принципи и правила за подготовка на т.нар. “зелени обществени поръчки”, стимулиращи рационалното използване на природните ресурси;
- Създаване на международни партньорства, подготовка и изпълнение на партньорски проекти в областта на енергийната ефективност.

Очаквани резултати:

- Утвърден имидж на Община Тутракан като промотър и модел за енергийно поведение;
- Повишаване на дела на зелените инвестиции на територията на община Тутракан

ПРИОРИТЕТ 5:

ПОВИШАВАНЕ НА МЕСТНИЯ КАПАЦИТЕТ ЗА УСТОЙЧИВО ЕНЕРГИЙНО РАЗВИТИЕ

Специфична цел 5.1:

Повишаване капацитета на общинска администрация за планиране, изпълнение и мониторинг на мерки за енергийна ефективност

Мерки:

- Създаване на структурно звено в общинската администрация, което поема отговорността по координация на целия процес на планиране, реализация и мониторинг на устойчиви енергийни политики на местно ниво;
- Въвеждането на подходяща система за обучение на експерти в местната администрация от ресорните звена, ангажирани в планирането, изпълнението и контрола на капиталовите инвестиции и политиките по териториално развитие;
- Въвеждане и утвърждаване на система за начина на работа и разпределяне на задълженията и отговорностите на ключовите фигури и структурни звена в общинската администрация за планиране, реализация и мониторинг на местните политики по енергийна ефективност;
- Усъвършенстване на системата за отчитане, контрол и анализ на енергопотреблението в Община Тутракан.

Очаквани резултати:

- Повишен капацитет на Община Тутракан за планиране, реализация и мониторинг на местни политики за енергийна ефективност.

Специфична цел 5.2:

Мобилизиране на обществена подкрепа за изпълнение на Стратегията за устойчиво енергийно развитие на основата на широко партньорство с бизнеса и организации на гражданското общество

Мерки:

- Създаване и функциониране на общински информационен център за управление на енергията;
- Създаване и функциониране на Консултативен съвет за енергийна ефективност при Община Тутракан;
- Подготовка и провеждане на обществена информационна кампания за популяризиране целите на Стратегията и приоритетите в енергийната политика на Община Тутракан, отчитане на постиженията и резултатите по нейното изпълнение;
- Въвеждане на партньорски механизми за постоянно наблюдение, анализ и оценка на напредъка по изпълнението на Стратегията за устойчиво енергийно развитие на Община Тутракан 2020 г. - 2030г.

Очаквани резултати:

- Осигурена широка обществена подкрепа за изпълнението на общинската Стратегия за устойчиво енергийно развитие;
- Установени трайни партньорства между различните заинтересовани страни в процеса на изпълнение, мониторинг и оценка на Стратегията
- Устойчиво управление на енергията на територията на общината, основано на координирани усилия на различни заинтересовани страни.

7. ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ

Основен източник на финансов ресурс за реализацията на мерки за енергийна ефективност са общинския бюджет и привлечени допълнителни финансови ресурси от оперативните програми, съфинансирани от Европейския съюз, заемни фондове и партньорски програми. Поради своето разнообразие и специфика, реализираните от Община Тутракан проекти, съфинансирани с външни източници трябва да бъде внимателно анализирана ефективността на разходите.

Бюджетът на Община Тутракан в своята приходна част се формира от общински и държавни дейности. Възможностите за преки инвестиции в мерки за енергийна ефективност са силно ограничени. Въпреки това, във възможностите на общината е да подготви проектна документация, вкл. обследвания за енергийна ефективност и сертифициране на сгради, да анализира технико-икономическите аспекти на проектите решения и да участва със свой дял в съфинансирането на по-значими проекти, да привлече заемен капитал при преференциални условия или да се включи в публично-частни партньорства.

През бъдещият програмен период съществуват достатъчно възможности за финансиране на проекти, имащи за цел подобряване на енергийната ефективност и насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници. Финансовото обезпечаване на проекти, насочени към оползотворяването на наличния потенциал от ВЕИ, може да се осъществи със средства от оперативни програми и фондове, както и посредством схеми за предоставяне на заеми при преференциални условия.

Преди да се избере конкретен източник на финансиране, е необходимо на първо място да се локализируют наличните възобновяеми източници, както и да се познават технологиите, позволяващи оползотворяването на ВЕИ. Кандидатстването за финансиране винаги е свързано с изготвянето на предпроектно проучване, включващо техническото предложение и подробен финансов анализ.

Условно най-важните параметри на един проект по енергийна ефективност могат да се разделят на три групи:

- 1) технически параметри: количество годишна спестена енергия в крайното потребление (kWh/год.);
- 2) екологични параметри: спестени емисии на CO₂ (tCO₂/год.);
- 3) икономически параметри: вътрешна норма на възвращаемост (IRR), нетна настояща стойност (NPV), срок на откупуване.

При определянето на финансовите показатели на даден проект трябва да се обърне внимание на очакваното покачване на цените на енергийните източници в бъдеще, както и на актуалните равнища на лихвените проценти, предлагани от финансиращите институции.

Източниците на финансиране на проектни предложения или на части от проект, касаещ оползотворяването на възобновяема енергия могат да бъдат групирани по следния начин:

- 1) собствено финансиране;
- 2) схеми за привличане на финансов ресурс от различни източници;
- 3) средства от оперативни програми;
- 4) кредитиране от различни източници;
- 5) създаване на публично-частно партньорство.

Национален доверителен ЕкоФонд

Националният доверителен ЕкоФонд /НДЕФ/ е създаден по силата на споразумение “Дълг срещу околна среда” между правителството на Конфедерация Швейцария и правителството на Република България. Фондът допринася за изпълнението на политиката на българското правителство и поетите от страната международни ангажименти в областта на опазването на околната среда. Условно финансирането е разделено на две оси:

- 1) Първа ос – проекти, финансирани като процент от инвестицията - приемат се концепции за проекти, които ще се финансират на базата на стойността на инвестицията, необходима за намаляването на емисиите на парникови газове, на базата на извършено енергийно обследване и изготвен инвестиционен проект съгласно българското законодателство;
- 2) Втора ос – проекти, финансирани на базата на редуцираните емисии - приемат се предложения за проекти, за които стойността на безвъзмездната помощ ще се изчислява на базата на прогнозата за намалените емисии на парникови газове, постигнати в резултат на направените инвестиции. Самата безвъзмездна помощ може да се отпуска при стартирането на инвестиционния процес.

Чрез комбинираното финансиране се планира да се реализират проекти за няколко типа обекти – за улично осветление, по-големи общински обекти.

За изпълнението на общинските цели за подобряване на енергийната ефективност в сгради от образователната инфраструктура на община Тутракан ще се ползват възможностите за финансиране, които предоставя Инвестиционната програма за изменение на климата, част от грантовете на НДЕФ.

Финансов инструмент– ELENA

Инструментът ELENA /European Local ENergy Assistance/ се финансира от програмата „Интелигентна енергия за Европа 2020“ /Intelligent Energy Eurore II (IEE)/ и е създаден, за да подкрепи енергийната и климатичната политика на ЕС и може да се използва от местните и регионалните власти при разработването на проекти, касаещи енергийната ефективност и възобновяемата енергия. Чрез финансовия инструмент се осъществява безвъзмездно финансиране от страна на Европейската инвестиционна банка и

Европейската комисия при подготовката на инвестиционни програми за енергийна ефективност и възобновяеми източници. Покриват се до 90% от разходите за техническа подготовка, предварителни проучвания, за подготовка на програми и бизнес планове, одити, тръжни процедури и договори, за управление на проектите и за разходи по невъзстановим данък добавена стойност.

Договори с гарантиран резултат /ЕСКО договори/

ЕСКО услугите са бизнес модел, заимстван от развитите европейски страни и САЩ. Дава изключителни възможности за реализиране на проекти по енергийна ефективност в комбинация със възобновяеми енергийни източници. Моделът се развива в България от няколко години, но към настоящия момент пазарът за такъв тип услуги не е достатъчно развит. ЕСКО фирмите са специализирани в предлагането на пазара на енергоспестяващи услуги. Основната им дейност е разработването на пълен инженеринг за намаляване на енергопотреблението, респективно разходите за енергоносители. Фирмите използват собствени или привлечени от трета страна средства за покриване на всички инвестиционни разходи за осъществяването на даден проект и получават своето възнаграждение от постигнатите икономии в периода, определен като срок на откупуване. Задължението на клиента е да осигури средствата за годишните енергийни разходи, равни на правените от него преди внедряването на енергоспестяващите мерки. За да се изпълни тази услуга, между възложителя и изпълнителя се сключва специфичен договор, наречен ЕСКО договор или договор с гарантиран резултат. Договорът с гарантиран резултат е специфичен търговски договор, нормативно регламентирани в специализирана наредба към ЗЕЕ, която е насочена към осъществяване на мерки по енергийна ефективност в сгради държавна и общинска собственост.

Тъй като вложените средства по такъв тип проект се изплащат от реално достигнатите икономии, целият финансов, технически и търговски риск се поема от ЕСКО фирмата. Страни по такъв тип договори могат да бъдат общините, от една страна, и фирми за енергоефективни услуги (ЕСКО), от друга страна. Най-често този тип договори са със срок между 5 и 10 години, но тенденцията е този срок да бъде увеличен. Това ще даде възможност за осигуряване на дългосрочен ангажимент за цялостна поддръжка на сградния фонд и ще облекчи значително бюджета на общината, при икономически най-изгодни условия. След изтичане на срока на договора подобренията остават за собственика на обекта.

Въпреки че този тип договори основно се свързват с внедряването на енергоспестяващи мерки, подмяната на горивната база и въвеждането в експлоатация на котли, използващи биомаса е една от най-често предлаганите мерки, особено в районите с богати ресурси на дървесина. Осъществяването на такъв договор довежда не само до по-пълното оползотворяване на местните ресурси от биомаса, но и до подобряването на сградния фонд.

Супер ЕСКО

Един от начините за стимулиране на пазара на ДГР от страна на държавата или общината е създаването на т.нар. Супер ЕСКО. Това обикновено е институция, частично или изцяло притежавана и финансирана от държавата или общината, която играе ролята на агрегатор на сделки и източник на финансиране. По този начин, чрез набиране на множество проекти и наемането на ЕСКО фирми за тяхното изпълнение, Супер ЕСКОто преодолява два основни недостатъка на тази индустрия – от една страна на пазара се появяват едновременно значителен обем договори (което привлича инвеститорите), а от друга страна се осигурява финансиране на местните ЕСКО компании за изпълнение на повече договори, при запазване на стриктен контрол върху изпълнението на енерго ефективните мерки и постигането на изискуемите енергийни спестявания.

Механизъм за финансиране чрез сметката за енергия

Финансирането по сметка е механизъм, при който дружество за комунални услуги предоставя капитала за финансиране разходите за енергийна ефективност или инвестиции в енергия от възобновяеми източници в дадена сграда. Инвестициите след това се изплащат от собственика на сградата чрез месечна сметка за комунални услуги. Съществуват няколко форми на финансиране чрез битови сметки (или местни данъци), които са добре установени в САЩ и понастоящем се пилотират в целия ЕС.

Финансов механизъм на европейското икономическо пространство 2014 – 2021

С финансов ресурс от 115 млн. евро, предоставени от Исландия, Лихтенщайн и Норвегия (донори), могат да бъдат финансирани проекти за местно развитие и намаляване на бедността, енергийна ефективност и сигурност, опазване на околната среда и развитие на предприемачеството в областта на културата.

В програмна област „Възобновяема енергия, енергийна ефективност и сигурност на енергийните доставки“ е предвидена финансов помощ в размер на 32 941 176 евро (28 млн. евро безвъзмездна помощ, предоставена от Финансовия механизъм на ЕИП + 4.9 млн. евро национално съфинансиране) за проекти в следните сфери:

- подобряване на енергийната ефективност в производството, разпределението и/или крайното потребление на енергия (индустриалния сектор и домакинствата);
- производството на енергия от възобновяеми източници (основно хидроелектрическа и геотермалната енергия) и/или нейното разпределение;
- оползотворяване на енергия от отпадъци при индустриалните процеси;
- сигурност на енергийните доставки чрез диверсификация;
- политики за използване на енергията от възобновяеми източници във всички сектори на икономиката;

- развитието на енергийните пазари и подобряване на газовата и електрическата инфраструктура.

Програмата цели редуцирането на емисиите на парникови газове и/или тяхното елиминирание чрез осъществяване на мерки за енергийна ефективност при разумни разходи – безвъзмездната помощ се предвижда да бъде не-повече от 150 евро за t CO₂ eq./а редуцирани/елиминирани емисии на парникови газове.

Приоритетно ще бъдат подпомагани двустранните партньорства, предлагащи добавена стойност.

Финансиране по оперативни програми 2021 - 2027 г.

Обвързване на инвестициите с очакваните резултати

Предвижда се всички оперативни програми на национално равнище да имат рамка за изпълнение с количествено измерими цели - брой на разкритите работни места, новопостроени автомагистрала и пътища на TEN-T, новоизградена ВиК мрежа и др. С новата рамка се въвежда и годишен преглед на изпълнението под формата на политически диалог между органите, отговарящи за конкретната програма, и Европейската комисия.

Ефективността на програмите ще се оценява и по време на т.нар. средносрочен преглед. Първоначално ще бъдат програмирани само първите 5 години. Средствата за оставащите две години - 2026 г и 2027 г., ще се разпределят на основата на съществен и задълбочен междинен преглед и оценка на всяка една от програмите, водещи до съответното препрограмиране през 2025 г. Междинният преглед ще определи дали са необходими промени в програмите въз основа на нововъзникващите приоритети, степента на изпълнението им и на най-актуалните специфични препоръки за всяка държава.

Намаляване на административната тежест

Новата нормативна уредба систематизира и засилва използването на опростени варианти за разходите, т.е. възстановяване на средства на база фиксирана сума, стандартни таблици за единични разходи или еднократни суми. Това ще създаде възможност плащанията по проектите към крайните бенефициенти да бъдат извършвани без необходимостта от представянето на всяка една фактура или фиш за заплата на контролиращите органи. Средства ще могат да бъдат възстановявани и въз основа на постигнатите проектни резултати. Този вариант ще допринесе за ориентирано към качеството изпълнение на проектите и ще позволи плащания въз основа на постигнатото и потвърденото качество.

Предвидени са и реформи, насочени към по-опростен и по-пропорционален контрол и одит на изпълняваните проекти, в т.ч. по-малко проверки. По-конкретно, за да се осигури подходящ баланс между ефективното и ефикасното изпълнение на проектите и свързаните с него административни разходи и тежести, честотата, обхватът и приложното поле на проверките ще се основават на оценка на риска, която взема предвид фактори като типа на извършваните инвестиции, бенефициентите, както и на равнището на риска,

установено при предишни проверки на управлението и одити. Всичко това означава драстично намаляване на административните разходи, и съответно по-малко документация.

Засилено използване на финансови инструменти

Финансовите инструменти ще бъдат ключов механизъм за изпълнение за инвестициите в периода 2021-2027 г., които пораждат приходи или икономии на разходи. Разпоредбите за използването им са опростени и актуализирани, за да се гарантира по-добро и по-лесно изпълнение и по-бързо стартиране в сравнение с настоящия програмен период. На доброволна основа държавите членки ще могат да прехвърлят част от своите средства по линия на политиката на сближаване към новия централно управляван фонд InvestEU, за да ползват гаранция, предоставена от бюджета на ЕС. Новият фонд обединява съществуващите финансови инструменти в единна структура, за да се засилят инвестициите в стратегически области като научните изследвания и иновациите, цифровите мрежи и нисковъглеродната икономика. Предложените промени включват и нови, по-ясни разпоредби за комбиниране на безвъзмездни средства и финансови инструменти в един и същ проект, като безвъзмездните средства ще се използват за покриване на части от инвестицията, които може да не генерират приходи. Очаква се това да спомогне за привличането на частен капитал и инвестирането му в проекти от обществен интерес.

В ход е програмирането на средствата от европейските фондове за следващия програмен период. Очаква се, че новите програми ще доведат до редица облекчения в няколко направления:

- Разработване и защита на "олекотени" оперативни програми, които отговарят на реалните проблеми и потенциали на територията/ целевите групи, които имат за цел да подкрепят.
- Префокусиране на националната нормативна уредба, регламентираща разходването на средства от фондовете, от акцент върху чисто счетоводните данни и административния процес към акцент върху по-бързите и по-устойчивите резултати, в т.ч. създаване на разпоредби, които да гарантират дългосрочността, ефективността и ефикасността на инвестициите в инфраструктура, производствени дейности, обучения на възрастни и т.н., и да предотвратят използването на фондовете за неправомерни облаги.
- По-добро структуриране на националните програмни органи и осигуряване на съгласуваност и синергия помежду им, с цел създаване на реална възможност за прилагане на интегриран подход в провежданата политика и възможност за надграждане на постигнатите през настоящия програмен период резултати.
- Въвежда се облекчение в системата от стратегически документи за регионално развитие, но и се увеличава отговорността за правилното и фокусирано дефиниране на предизвикателства и интегрирани решения за тяхното решаване в контекста на политиката за териториално сближаване.

Кредитно финансиране

Община Тутракан следва да анализира възможностите си за обслужване на кредити, според бюджета си, и в съответствие със Закона за публичните финанси. Банкови кредити могат да се използват преимуществено като собствено участие, мостово финансиране и за изготвяне на енергийни обследвания, на предпроектни проучвания и проектни предложения, необходими за кандидатстване по оперативните програми и програмата за развитие на селските райони.

Фонд „Енергийна ефективност и възобновяеми източници“

Фонд „Енергийна ефективност и възобновяеми източници“ /ФЕЕВИ/ е структуриран като самофинансиращ се търговски механизъм и служи за подпомагане на инвестициите в енергийна ефективност и за поощряване развитието на работещия пазар за енергийна ефективност и ВЕИ в България. Основната екологична цел на ФЕЕВИ е да подпомага идентифицирането, разработването и финансирането на осъществими проекти за подобряване на енергийната ефективност, водещи до намаляване на емисиите от парникови газове в атмосферата. Фондът изпълнява функциите на финансираща институция за предоставяне на кредити и гаранции по кредити, както и на център за консултации. ФЕЕВИ оказва съдействие на български фирми, общини и частни лица за изготвянето на инвестиционни проекти за енергийна ефективност и ВЕИ. Фондът предоставя финансиране, съфинансиране или гарантиране пред други финансови институции.

Бенефициенти могат да бъдат както общини, така и търговски дружества и физически лица, на които се предоставят следните типове финансови услуги:

- 1) кредити с годишна лихва между 4.0 % и 7 % за общини и между 3.5% и 5.5% за корпоративни клиенти;
- 2) частични гаранции по кредити - 50% и 80%;
- 3) портфейлни гаранции за фирми за енергийни услуги (ЕСКО фирми) или за саниране на жилищни сгради.

Финансират се проекти с размер от 30 000 до 3 млн. лв. и възвращаемост до 7 години.

Европейски фонд за енергийна ефективност

Европейският фонд за енергийна ефективност /ЕФЕЕ/ (European Energy Efficiency Fund – EEEF) е механизъм на Европейската комисия, който предоставя финансиране за публичния сектор на проекти, обвързани с поставените от Европейския съюз цели за редуциране на емисиите парникови газове.

Бенефициенти могат да бъдат общини, местни и регионални институции, както и публични и частни представители на тези власти. ЕФЕЕ/EEEF е фонд за подпомагане разработването на нови проекти или на допълнителни етапи на вече съществуващи проекти. Фондът не предоставя безвъзмездна финансова помощ, а предлага

маркетингово решение за финансиране под формата на заеми със срок на изплащане до 15 години. Максималната сума, която може да бъде съгласувана по даден проект, е 25 млн. евро. Лихвите за връщането на заема зависят от риска на инвестицията, като може да бъде договорена фиксирана или плаваща лихва.

План за инвестиции за устойчива Европа

На 14-ти януари 2020 г., е стартиран Планът за инвестиции за устойчива Европа, който е инвестиционният стълб на (също новия) Европейската „зелена“ сделка. Той има за цел да мобилизира най - малко 1 трилион евро частни и публични инвестиции в „устойчиви“ проекти през следващото десетилетие чрез бюджета на ЕС и свързаните с него инструменти. Тази сума за финансиране на "зеления" преход се постига чрез средства в рамките на дългосрочния бюджет на ЕС, една четвърт от които ще бъдат предназначени за цели, свързани с климата. Планът ще привлече допълнително частно финансиране чрез механизма на бюджетната гаранция на ЕС по програмата "Инвестиции в ЕС". Европейската инвестиционна банка ще се превърне в банка на Съюза за климата. Тя обяви, че постепенно ще увеличи дела на финансирането си, предназначено за действия в областта на климата и устойчивостта на околната среда, до 50% от общия обем на операциите си през 2025 г. Въпреки че този принос показва ангажимента на ЕС да финансира европейската „зелена“ сделка, той сам по себе си няма да бъде достатъчен, за да отключи необходимия размер инвестиции. Ще са необходими значителни вноски от националните бюджети и частния сектор. Диаграмата по - долу илюстрира как различните страни и инициативи ще работят заедно за генериране на целевата сума.

Финансиране чрез битови сметки (on-bill financing)/Местни данъци (on-tax financing)

Финансирането чрез битова сметка (или местни данъци) е заем, който обикновено се предоставя на крайния потребител от местно дружество за комунални услуги (или община) или комбинация от ESCO и финансова институция и се използва за подобряване на енергийната ефективност и генерирането на енергия от възобновяеми източници в сградите. След това заемът се изплаща на заемотателя чрез сметките за комунални услуги (ток, топлофикация, вода и пр.) или чрез годишния данък върху имота, а икономии на енергия, получени от подобренията, следва да позволят достатъчни парични икономии за покриване на погасяванията на вноските. Характеристиките на този тип финансов механизъм включват:

- Капиталът за програми за финансиране чрез битови сметки може да идва от публични източници (бюджети на централното или местното управление) или от частни – финансови институции, компании за комунални услуги и др.
- Ниският риск от неизпълнение се осигурява чрез стандартни процедури за събиране на таксите за комунални услуги, включително прекъсване предоставянето на услуги

- Одобренията се основават на кредитна проверка на предишни плащания по сметки за комунални услуги (обикновено за предходни 12 месеца), осигуряваща бърза процедура за одобрение. Кандидатстването става на „едно гише“ в офиса на компанията за комунални услуги, което допълнително улеснява крайния потребител.

Публично – частно партньорство

Една от възможностите за осъществяване на проект за използването на ВЕИ е посредством създаването на публично – частно партньорство /ПЧП/ между община и представители на частния сектор. В случаите когато общината не разполага с достатъчно собствени и привлечени средства, за да може да реализира мащабен проект за оползотворяването на ВЕИ, един добър вариант е да се открият бизнес и други партньори, които да се включат в проекти от взаимен интерес. Подобни проекти, при които може да се използва такава форма на инвестиране, са: изграждане на фабрика за биогорива (пелети и дървесни трески) – общината може да участва с предоставяне на терен и осигуряване на суровина за фабриката; изграждане на мини ВЕЦ – терени и инфраструктура; изграждане на малки топлоцентрали – терен и осигуряване на гориво. Публично – частното партньорство може да бъде от ключово значение за финансирането на проектите, тъй като по някои от оперативните програми общината не може да кандидатства сама, а е необходимо да се осигури и партньор.

Програма LIFE - инструментът на ЕС за финансиране в областта на околната среда и действията по климата

Програма LIFE е инструмент на ЕС за финансиране в областта на околната среда и действията по климата, създаден през 1992 г. Настоящият период на финансиране 2014 - 2020 г. разполага с бюджет от 3,4 млрд. евро. За следващия дългосрочен бюджет на ЕС за периода 2021 -2027 г. Комисията предлага да се увеличи финансирането по LIFE с почти 60%. Една от основните приоритетни области е стимулирането на инвестициите и подкрепящите дейности, насочени към енергийната ефективност, особено в европейските региони, които изостават в прехода към чиста енергия. Както частни, така и публични участници могат да кандидатстват за различна подкрепа на проекти, стига тя да е свързана с околната среда и действията по климата.

Фонд за енергетика и енергийни икономии

Фонд енергетика и енергийни икономии (ФЕЕИ) е акционерно дружество със специална инвестиционна цел. ФЕЕИ е първият фонд в България, който инвестира в секюритизация на вземанията по договори за енергийна ефективност, т.е. инвестиране на набраните чрез издаване на ценни книжа парични средства във вземания, приоритетно от реализация на проекти в сферите енергетика и енергийна ефективност. Дейностите/мерките, които се финансират от ФЕЕИ са: реализация на публично-частни партньорства в сферата на

енергийната ефективност основно в 3 направления – сгради, проектирани и построени до 1998 г.; промишлени предприятия и инфраструктурни проекти; осъществяване на проекти по енергийната ефективност на сгради, общинска и държавна собственост, изпълнение на енергоефективни мероприятия в промишлеността, инженеринг за намаляване на енергийните разходи в предприятия; мерки за енергийната ефективност на улично осветление; комплексни услуги – енергийно обследване, анализ и моделиране, подбор на мерки, проектиране, финансиране, изпълнение и мониторинг.

Бенефициенти могат да бъдат както общини, така и корпоративни клиенти и частни лица.

Въпреки, че ФЕЕИ е ориентиран предимно към енергийната ефективност, такива мерки биха могли да се комбинират с подмяна на горивна база и използване на биогорива, както за отопление така и за промишлени нужди.

8. МОНИТОРИНГ, ИНДИКАТОРИ, ОБРАТНА ВРЪЗКА

За постигане на максимална ефективност от изпълнението на Стратегията е необходимо да се осъществява постоянен мониторинг на заложените индикатори. Оценката на изпълнението се извършва чрез сравняване на постигнатите резултати с данните за изходното състояние и базисния сценарий.

Определянето на индикаторите за оценяване на резултатите от изпълнението на Стратегията е от решаващо значение за крайния успех и за практическата полза от мониторинга. Основно изискване по отношение на индикаторите е те да са ясни и измерими, което е предпоставка за тяхното обективно отчитане.

Възможни са разнообразни индикатори, като списъкът не е изчерпателен:

- обем на осъществените инвестиции (хил. лева);
- спестена енергия (в абсолютни стойности - kWh) или намалена консумация на енергия (изразена като процентно съотношение);
- специфична консумация на енергия (kWh/m² застроена площ на сградата или kWh/жител);
- равнище на комфорт (температура на помещенията или степен на осветеност на помещения или улици);
- количество намалени емисии (в абсолютни стойности – tCO₂ или в процентно намаление спрямо предишни емисии);
- енергийно обновена разгъната застроена площ на сгради (m²) или спрямо броя на населението (m²/жител);
- степен на възвръщаемост на осъществените инвестиции (като стойност на нормата на възвръщаемост - IRR или като срок на откупуване - PB);
- себестойност на единица спестена енергия или намалени емисии (лв/kWh спестена енергия или лв/tCO₂ намалени емисии).

Регистрираните стойности е препоръчително да се попълват в табличен вид.

Събраната информация, сравнението и направените изводи се оформят в Отчет, който се представя на общински съвет, изготвя се по утвърден образец и се изпраща в АУЕР.

9. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Изготвянето и изпълнението на Общинската стратегия за устойчиво енергийно развитие 2020-2030 година на Община Тутракан е важен инструмент за регионалното прилагане на държавната енергийна и екологична политика. Изпълнението на програмата ще спомогне за изграждането на устойчива енергийна политика на местно равнище, ще подобри координацията между различните структурни звена при решаване на проблемите по насърчаване повишаването на енергийната ефективност и използването на възобновяеми източници, ще изясни икономическите, екологичните и социални аспекти при усвояване потенциала на енергията от възобновяеми източници, ще повиши нивото на информираност на населението за прилагане на мерки за енергийна ефективност и за използването на енергията от възобновяеми източници.

Настоящата програма, като стратегически документ с отворен характер, може да бъде изменяна, допълвана и актуализирана в целия си срок на действие в зависимост от наличието на нови данни, промяна в текущите обстоятелства, в инвестиционните намерения и възможностите за финансиране на заложените цели.